

Horvatov brodski dnevnik jedrilice Bese

Joža Horvat, »književnik i ništa više«, kako sam sebe naziva u prirodnom mu humoru, prvi je Jugoslavlen koji je 1965/1966. u sportskoj jedrilici oplovio svijet. Dugo se čekalo na njegov opis tog putovanja, dok nije konačno zagrebačko izdavačko poduzeće Liber prošle godine izdalo njegovu knjigu »Besa brodski dnevnik«. U prijevodu već imamo nekoliko opisa takvih putovanja stranih pomoraca, ali vrijednost ove knjige je u tome što je proizašla iz pera našeg čovjeka, a k tome »žabara« iz Međimurja koji je u dvije godine oplovio svijet u čeličnom brodu od 30 tona nosivosti i 15 metara dužine.

Za putovanja dugog dvije godine mnogo toga su doživjeli ovi pomorci. Sve je to Horvat gotovo svakodnevno zapisivao lijepim jezikom i čistim razumljivim stilom, pa se taj dnevnik čita lako i ugodno. Jer i kad opisuje ist pojave, opisi nisu isti i nisu dosadni. Često su opisi tih događaja protkani humorom, što je poznata Horvatova odlika. Pisac iznosi vrlo zanimljive situacije u koje zapadaju petorica mornara do Paname, a kasnije do kraja puta na brodu ostaju samo četvorica. Različite situacije nas drže napetim, dok ne završe gotovo uvijek rješenjem koje nam tjera smijeh na usne. Lov prve ribe, dolet i smirenje na vrh jarbola prve ptičice, posjet triju galebova brodu, skončanje miša »Sivka« koji im je dugo vremena zadavao velikih briga, susreti širom svijeta sa zemljacima i našim brodovima, česti neverini i oluje, i mnogo drugog, sve su to opisi koji se čitaju bez predaha i s velikim zanimanjem. U knjizi se navode mnoge strofe iz svjetske poezije, što dokazuje da je piscu dobro poznata ta zanimljiva građa. Ipak u navodjenju narodnih poslovice u vezi s morem drugih naroda ispustio je navesti neku našeg naroda. Čitavu zbirku naših poslovice objavio je kap. Ivo Gluhonja u »Našem moru« (XI/1958, br. 5) i tu ima nekoliko koje mogu stajati uz bok onih danskih, francuskih, talijanskih, nizozemskih, portu-

galskih i ruskih koje Horvat navodi. Međutim, između uzrečica o ženi i moru unio je jednu vrlo duhovitu iz Hrvatskog primorja.

Često se nalaze u situacijama, da ne znaju gdje se s brodom nalaze. Ne pomažu im Peljari, naša Pomorska enciklopedija, ni karakteristike svjetionika. Čekaju dan »jer u obalnoj navigaciji svjetlo je dana najbolji pilot«. Ako slučajno naiđe neki brod koji ide u njihovu pravcu slijede ga, da bi se koristili tuđim iskustvom. Na Atlantiku se sjeća našeg pomorca Nikole Primorca i ostalih pionira koji su u malim jedrilicama prejedrili taj ocean. U dalekoj Polineziji, tom toliko opjevanom zemaljskom raju, žudi za našim Jadranom, gdje »nema istog jutra ni istog dana, ni svitanja, ni istog sutona«.

Nama primorcima mnogo godi njegova pomorska nomenklatura, koja je većinom hrvatska, ali je zadržao i dosta stranih termina koji su kod nas od davnine uvriježeni. Šteta da je, u knjizi koja je inače bez mnogih tiskarskih pogrešaka, ime brika našeg Ivana Visina koji je g. 1852—1959. prvi pod austrijskom zastavom oplovio svijet, umjesto Splendido pogrešno tiskano Plendido.

Tu knjigu treba da imaju knjižnice naših brodova, pomorskih i drugih škola. Nju bi trebalo da čitaju đaci škola ne samo nautičkog smjera, koji će kasnije u svom zvanju i sami doživljavati slične situacije, nego i svih drugih smjerova, jer će i njima ova knjiga pružiti ugodne časove.

Oprema knjige je vrlo dobra. Ima preko 450 strana i tiskana je na dobrom papiru te sadrži više fotografija iz života na jedrenjaku, mnogih luka, domorodačkih običaja itd. Na kartama je prikazan i put koji su prevalili ovi hrabri pomorci oplovivši svijet.

Vinko Ivančević